

بنام خدا

فصلنامه پازند

سال چهارم، شماره دوازدهم، بهار ۸۷

فهرست

- سخن آغاز..... ۵
- مقدمه‌ای بر رده‌شناسی شناختی / آریتا افراشی..... ۷
- روابط دستوری در دستور شناختی / فریده
حق‌بین..... ۲۱
- معرفی دستور شناختی / محمد راسخ مهند..... ۳۷
- مبانی معنی‌شناسی مفهومی / عادل رفیعی..... ۴۹
- شناخت زبان بنیاد در زبان‌شناسی ... / فرهاد
ساسانی..... ۵۹
- معنی‌شناسی شناختی و ... / عالیه کرد زعفرانلو
کامبوزیا، مریم سادات فیاضی..... ۷۳
- بررسی راهبردهای شناختی استعاره و ... / ارسلان
گلفام، شیرین ممسنی..... ۹۷
- زبان‌شناسی شناختی با نگرش معنایی / مهین‌ناز
میردهقان..... ۱۱۵

- پازند به هیچ نهاد یا سازمانی وابسته نیست.
- مقاله‌های پازند بیانگر آرای نویسندگان است.
- پازند در ویراستاری مقاله‌ها آزاد است.
- مقاله‌های ارسالی برگردانده نمی‌شوند.
- نقل مطالب پازند با ذکر مأخذ مانعی ندارد.

صاحب امتیاز، مدیر مسئول :

فاطمه نعیمی خشکوائی

سردبیر:

دکتر آریتا افراشی

مدیر اجرایی :

محمدحسن معتضدی

ناشر: صاحب امتیاز

چاپ : جهان کتاب

قیمت : ۱۶۰۰۰ ریال

فصلنامه پازند، نشریه‌ای پژوهشی، آموزشی، آموزشی و
اطلاع‌رسانی در زمینه علم زبان است.

نشانی فصلنامه :

تهران، صندوق پستی ۱۸۴ - ۱۵۷۴۵

تلفن: ۸۸۳۰۹۱۳۹

www.pazand.ir

e-mail:pazandir@pazand.ir

اعضای هیئت تحریریه:

دکتر یداله ثمره	استاد ، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی
دکتر فریده حق‌بین	استادیار ، دانشگاه الزهرا
دکتر زهره زرشناس	استاد ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
دکتر فرهاد ساسانی	استادیار ، دانشگاه الزهرا
دکتر مهدی سمائی	استادیار ، پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران
دکتر ابهی کومار سینگ	استاد ، دانشگاه روهیل کند ، بارلی – اوتار پرادش، هند
دکتر کورش صفوی	استاد ، دانشگاه علامه طباطبایی
دکتر مصطفی عاصی	دانشیار ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
دکتر ایران کلباسی	استاد ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
دکتر ارسلان گلفام	استادیار، دانشگاه تربیت مدرس
دکتر شهین نعمت‌زاده	استادیار ، دانشگاه الزهرا
دکتر سپیده نواب زاده شفیعی	استادیار ، دانشگاه علامه طباطبایی

راهنمای نگارش و ارسال مقاله

از پژوهشگران و صاحب‌نظران در مباحث زبانشناسی همزمانی و تاریخی، ترجمه‌شناسی و آموزش زبان دعوت می‌شود مقالات خود را در چارچوب موارد زیر به نشانی صندوق پستی نشریه ارسال نمایند.

- زبان مقاله‌ها می‌تواند فارسی یا انگلیسی باشد.
- مقاله‌های ارسالی نباید در نشریه دیگری به چاپ رسیده باشد و یا برای چاپ به طور همزمان به نشریه‌های دیگر ارسال شده باشد.
- ارسال دو نسخه از مقاله تایپ شده و دیسکت آن الزامی است.
- در مورد مقاله‌های ترجمه شده اصل متن ضمیمه شود.
- مقاله‌های با حجم ۲۵۰۰ تا ۴۵۰۰ کلمه در اولویت چاپ قرار می‌گیرد.
- نگارش چکیده فارسی و انگلیسی به همراه ۳ تا ۵ واژه کلیدی ضروری است.
- نام، نشانی، شماره تلفن، نشانی پست الکترونیکی (e-mail)، نام محل خدمت یا محل تحصیل در صفحه مجزا در خواست می‌شود.
- از نگارندگان محترم تقاضا می‌گردد مقاله ارسالی، مقدمه، بیان صریح پرسش‌ها و فرضیه‌ها و نتیجه‌گیری را به همراه داشته باشد.
- در متن مقاله، هنگام ارجاع به منابع، داخل پرانتز نام نویسنده، تاریخ نشر و شماره صفحه را ذکر کنید.
- برای تنظیم فهرست الفبایی منابع پایان مقاله رعایت ترتیب زیر الزامی است.
- الف- نام خانوادگی نویسنده، حرف اول نام نویسنده، تاریخ انتشار اثر داخل پرانتز، نام کتاب (ایتالیک)، مکان انتشار و نام موسسه انتشاراتی
- ب- نام خانوادگی نویسنده، حرف اول نام نویسنده، تاریخ انتشار اثر داخل پرانتز، نام مقاله (داخل گیومه)، نام کتاب یا مجله (ایتالیک) مکان انتشار و نام موسسه انتشاراتی، شماره مجله، صفحات
- در ارتباط با منابع اینترنتی، ذکر نشانی دقیق سایت ضروری است.

سخن آغاز

شماره حاضر از فصلنامه پازند مشتمل بر هشت مقاله تخصصی در حوزه زبانشناسی شناختی است که به منظور معرفی برخی جهت‌گیری‌ها و مفاهیم بنیادی در این حوزه مطالعه برای محققان علاقه‌مند به نگرش‌های جدید زبانشناختی منتشر شده است.

زبانشناسی شناختی، نگرشی در زبانشناسی است که تولید، فراگیری و کاربرد زبان را در ارجاع به توانمندی شناختی انسان مورد تحلیل قرار می‌دهد. این نگرش بر مبنای سه فرض بنیادی استوار است؛ براین اساس، توانمندی زبانی از سایر توانمندی‌های ذهن مستقل نیست. همچنین در این دیدگاه تلاش می‌گردد توصیف‌های دستوری بر مبنای مفهوم‌سازی ارائه شود و نیز اینکه دانش زبانی از کاربرد زبان انگیزش می‌یابد. همانطور که اشاره شد مقالات این شماره از منظرهای متفاوت به زبانشناسی شناختی می‌پردازد.

مقاله نخست، به معرفی رده‌شناسی شناختی و ابزارهای تحلیلی در این حوزه مطالعه اختصاص دارد.

تحلیل روابط دستوری در دستور شناختی بر اساس رابطه عدم تقارن بی‌طرفانه و زنجیره عمل، تولید و مصرف انرژی، موضوع مقاله بعدی را تشکیل می‌دهد. در سومین مقاله، معرفی دستور شناختی، با توجه به مسئله انتخابی و منطری بودن معنا بررسی می‌شود. معرفی مبانی معنی‌شناسی مفهومی با توجه به سازه‌های تشکیل دهنده و روابط بین اجزا، موضوع مقاله چهارم به شمار می‌آید.

توصیف و تبیین شناخت در زبانشناسی نقش‌گرا و زبانشناسی شناختی در مقاله پنجم مورد توجه قرار گرفته است.

در مقاله ششم معنی‌شناسی شناختی و معنی‌شناسی ساختگرا به عنوان دو مکتب زبانشناختی مهم با توجه به مبانی نظری و برخی مفاهیم بنیادی مورد مقایسه قرار گرفته‌اند. راهبردهای شناختی استعاره و کنایه تصویری در اصطلاحات حاوی اعضای بدن، عنوان مقاله هفتم است. در این مقاله، استعاره به عنوان یکی از مهمترین فرایندهای زبانی با خاستگاه شناختی در گستره اصطلاحات حاوی اعضای بدن که از جمله ساخت‌های زبانی

پرسامد و به لحاظ شناختی حائز اهمیت در زبان فارسی محسوب می‌شوند مورد توجه قرار گرفته است.
مقاله پایانی نیز به مهمترین مفاهیم و ابزارهای تحلیل معنی در زبانشناسی شناختی می‌پردازد.

سردبیر